

II

(Tiesību akti, kuru publicēšana nav obligāta)

EIROPAS PARLAMENTS UN PADOME

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES IETEIKUMS

(2005. gada 16. novembris)

par filmu mantojumu un ar to saistīto industriālo darbību konkurētspēju

(2005/865/EK)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 157. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

rīkojoties saskaņā Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

(1) Līguma 151. panta 4. punktā noteikts, ka, rīkojoties atbilstīgi Līguma noteikumiem, Kopienai jāņem vērā kultūras aspekti, jo īpaši lai respektētu un veicinātu tās kultūru daudzveidību.

(2) Kinematogrāfija ir mākslas forma, kurā izmanto neizturīgu nesēju, tādēļ, lai to saglabātu, nepieciešama valsts iestāžu pozitīva rīcība. Kinematogrāfiski darbi ir būtisks kultūrmantojuma elements un tādēļ tiem ir vajadzīga pilnīga aizsardzība.

(3) Papildu kinematogrāfisko darbu kultūras vērtībai, tie ir arī vēsturiskas informācijas avots par Eiropas sabiedrību. Tie ir vispusīgas vēstures liecības par Eiropas kultūras identitāšu bagātību un tās tautu daudzveidību. Kinematogrāfiski attēli ir svarīgs elements pagātnes iepazīšanai un sabiedrības refleksijai par mūsu civilizāciju.

(4) Šī ieteikuma mērķis ir sekmēt Eiropas filmu mantojuma industriālā un kultūras potenciāla labāku izmantošanu, veicinot jauninājumu, pētniecības un tehnoloģiju attīstības pasākumu izstrādi kinematogrāfisko darbu saglabāšanas un restaurācijas jomā. Še turpmāk ieteikto pasākumu mērķis ir nodrošināt, ka pastāv Kopienas filmu industrijas konkurētspējai nepieciešamie nosacījumi un ka tie paaugstina tās konkurētspēju.

(5) Filmu mantojums ir svarīga filmu industrijas daļa, un tā saglabāšanas, restaurācijas un izmantošanas veicināšana var uzlabot šīs industrijas konkurētspēju.

(6) Eiropas filmu industrijas attīstība ir Eiropai ļoti nozīmīga, ņemot vērā tās ievērojamo potenciālu kultūras pieejamības, ekonomikas attīstības un darba vietu radīšanas jomā. Filmu nozarei Eiropā ir liels potenciāls darba vietu radīšanā un ekonomikas izaugsmes veicināšanā. Tas attiecas ne tikai uz filmu ražošanu un rādīšanu, bet arī uz kinematogrāfisko darbu vākšanu, katalogizāciju, saglabāšanu un restaurāciju. Ir jāuzlabo konkurētspējas nosacījumi šīm industriālajām darbībām, kas saistītas ar filmu mantojumu, it īpaši attiecībā uz tehnoloģisko sasniegumu, piemēram, digitalizācijas, labāku izmantošanu.

⁽¹⁾ OV C 123, 30.4.2004., 4. lpp.

⁽²⁾ OV C 74, 23.3.2005., 18. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2005. gada 10. maija Atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts) un Padomes 2005. gada 24. oktobra Lēmums.

- (7) Lai pilnībā izmantotu šo potenciālu, filmu industrijai Kopienā ir jādarbojas sekmīgi un novatoriski. To var sekmēt, uzlabojot filmu mantojuma saglabāšanas, atjaunošanas un izmantošanas nosacījumus, kā arī novēršot šķēršļus industrijas attīstībai un pilnīgai konkurētspējai, jo īpaši krājot, katalogizējot, saglabājot un atjaunojot filmu mantojumu un padarot to pieejamu izglītības, kultūras, pētniecības un citiem līdzīgiem nekomerciāliem mērķiem, vienmēr ievērojot autortiesības un blakustiesības.
- (8) Filmu industrijas vispārējā konkurētspēja uzlabosies, radot vidi, kurā jautājumus par filmu mantojuma saglabāšanu un aizsardzību tiek veicināta sadarbība starp izraudzītām struktūrām, kas varētu būt Eiropas mēroga, dalībvalstu vai reģionāli arhīvi, filmu institūti vai līdzīgas struktūras.
- (9) Padomes 2000. gada 26. jūnija Rezolūcijā par Eiropas kinematogrāfiskā mantojuma saglabāšanu un vairošanu⁽¹⁾ dalībvalstis aicinātas sadarboties, atjaunojot un saglabājot kinematogrāfisko mantojumu, šim nolūkam izmantojot, arī, digitālās tehnoloģijas, apmainīties ar labu praksi šajā jomā, veicināt pakāpenisku tīklojuma izveidi starp Eiropas arhīvu datubāzēm un apsvērt iespējas šos krājumus izmantot izglītības nolūkos.
- (10) Eiropas Konvencija par audiovizuālā mantojuma aizsardzību paredz, ka katrai tās līgumslēdzējai valstij, izmantojot tiesību aktus vai citus attiecīgus pasākumus, ir jāievieš saistības glabāt kustīgu attēlu materiālu, kas ir tās audiovizuālā mantojuma daļa un ir radīts vai daļēji radīts attiecīgās līgumslēdzējas valsts teritorijā.
- (11) Komisija 2001. gada 26. septembra Paziņojumā par dažiem tiesiskajiem aspektiem saistībā ar kinematogrāfiskiem un citiem audiovizuāliem darbiem⁽²⁾ analizēja jautājumu par audiovizuālu darbu obligāto eksemplāru valsts un reģionālā līmenī kā vienu no iespējam saglabāt un aizsargāt Eiropas audiovizuālo mantojumu, un uzsāka procesu, lai apzinātu situāciju saistībā ar kinematogrāfisko darbu uzglabāšanu dalībvalstīs.
- (12) 2001. gada 5. novembra Padomē (kultūras/audiovizuālajā jomā) tās priekšsēdētājs norādīja, ka Padome ir atzinīgi uzņēmusi Komisijas paziņojuma saturu.
- (13) Eiropas Parlaments 2002. gada 2. jūlija rezolūcijā⁽³⁾ par Komisijas paziņojumu tāpat uzsvēra kinematogrāfiskā mantojuma saglabāšanas nozīmi un atbalstīja Eiropas Konvencijā par audiovizuālā mantojuma aizsardzību pausto pieeju, kas ir svarīga atsaucē būtisku tehnoloģisko izmaiņu laikā. Pakāpeniska pāreja uz ciparu tehnoloģiju ļaus Eiropas filmu industrijai kļūt konkurētspējīgākai un ilgtermiņā veicinās to izmaksu samazināšanu, kas saistītas ar audiovizuālo darbu katalogizāciju, uzglabāšanu, saglabāšanu un atjaunošanu. Tas arī radīs iespējas ieviest jauninājumus filmu mantojuma aizsardzības jomā.
- (14) Padomes 2003. gada 24. novembra Rezolūcijā par kinematogrāfisko darbu uzglabāšanu Eiropas Savienībā⁽⁴⁾ dalībvalstis aicinātas valsts arhīvos, filmu institūtos vai līdzīgās struktūrās izveidot efektīvu sistēmu to kinematogrāfisko darbu uzglabāšanai un saglabāšanai, kas ir to audiovizuālā mantojuma sastāvdaļa, ja šādu sistēmu vēl nav.
- (15) Visās dalībvalstīs jau ir sistēmas to kinematogrāfisko darbu savākšanai un aizsardzībai, kas ir to audiovizuālā mantojuma sastāvdaļa. Četras piektās daļas no šīm sistēmām balstās uz tiesiskām vai līgumu saistībām nodot glabāšanā visas filmas, vai vismaz tās filmas, kuras ir saņēmušas valsts atbalstu.
- (16) "Kustīgu attēlu materiāls" ir jebkāds kustīgu attēlu kopums, kurš ar jebkādiem līdzekļiem ierakstīts uz jebkāda nesēja, kurš ir ar skaņas pavadījumu vai bez tā un kas ir spējīgs radīt kustības iespaidu.
- (17) "Kinematogrāfisks darbs" ir jebkāda ilguma kustīgu attēlu materiāls, jo īpaši, tādi kinematogrāfiskie darbi kā mākslas, animācijas un dokumentālās filmas, kuras ir paredzētas demonstrēšanai kinoteātros.
- (18) "Kinematogrāfiskie darbi, kas ir daļa no audiovizuāla mantojuma" ir filmu ražojumi, to skaitā kopražojumi ar citām dalībvalstīm un/vai trešām valstīm, kurus dalībvalstis vai to izraudzītas struktūras par tādiem uzskata, pamatojoties uz objektīviem, pārskatāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem. Dalībvalstu audiovizuālais mantojums kopumā veido Eiropas audiovizuālo mantojumu.

⁽¹⁾ OV C 193, 11.7.2000., 1. lpp.

⁽²⁾ OV C 43, 16.2.2002., 6. lpp.

⁽³⁾ OV C 271 E, 12.11.2003., 176. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 295, 5.12.2003., 5. lpp.

- (19) Lai nodrošinātu Eiropas filmu mantojuma nodošanu nākamajām paaudzēm, tas ir sistemātiski jāvēc, jākatalogizē, jāsaģlabā un jārestaurē vienmēr saskaņā ar autortiesībām un blakustiesībām.
- (20) Eiropas filmu mantojums jādara plašāk pieejams izglītības, kultūras, pētniecības vai citiem līdzīgiem nekomerciāliem mērķiem vienmēr saskaņā ar autortiesībām un blakustiesībām.
- (21) Kinematogrāfiskus darbu nodošana glabāšanā arhīvu iestādēm nenozīmē, ka tām jānodod autortiesības un blakustiesības.
- (22) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā⁽¹⁾ 5. panta 2. punkta c) apakšpunktā noteikts, ka dalībvalstis var pieļaut izņēmumu vai ierobežojumu attiecībā uz specifiskām reproducēšanas darbībām, kuras veic publiski pieejamas bibliotēkas vai arhīvi un kuru nolūks nav gūt tiešu vai netiešu saimniecisku vai komerciālu labumu,

PIEŅEM ZINĀŠANAI KOMISIJAS NODOMU:

1. Apsvērt iespēju uzlikt par pienākumu ES līdzekļu saņēmējiem nodot glabāšanai vismaz vienā valsts arhīvā vienu tās Eiropas filmas kopiju, kura ir saņēmusi ES finansējumu;
2. Atbalstīt sadarbību starp izraudzītajām struktūrām;
3. Apsvērt pētniecības projektu finansēšanu filmu ilgtermiņa uzglabāšanas un atjaunošanas jomā;
4. Veicināt Eiropas standartu ieviešanu filmu katalogizēšanā, kuru mērķis ir uzlabot datubāzu savstarpēju izmantojamību, tostarp līdzfinansējot standartizācijas projektus un sekmējot apmaiņu ar labāko praksi, vienlaicīgi ņemot vērā valodu daudzveidību;
5. Sekmēt sarunas par tādu standarta līgumu Eiropas līmenī starp izraudzītajām struktūrām un tiesību turētājiem, kuros būtu paredzēti nosacījumi, saskaņā ar kuriem izraudzītās struktūras iesniegtos kinematogrāfiskos darbus var padarīt publiski pieejamus;
6. Novērot un izvērtēt, cik efektīvi darbojas šajā ieteikumā izklāstītie pasākumi, un apsvērt vajadzību pēc turpmākas darbības.

AR ŠO IESAKA DALĪBVALSTĪM uzlabot filmu mantojuma saglabāšanas, restaurācijas un izmantošanas nosacījumus un novērst šķēršļus Eiropas filmu industrijas attīstībai un pilnīgai konkurētspējai:

1. Sekmējot Eiropas filmu mantojuma industriālā un kultūras potenciāla pastiprinātu izmantošanu, sistemātiski veicot saglabāšanas un restaurācijas pasākumus un atbalstot novatorisma, pētniecības un tehnoloģijas attīstības pasākumus kinematogrāfisko darbu saglabāšanas un restaurācijas jomā;
2. Līdz 2007. gada 16. novembrī pieņemot atbilstīgus tiesību aktus un administratīvos vai citus attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka kinematogrāfiskos darbus, kuri veido daļu no šo dalībvalstu audiovizuālā mantojuma, sistemātiski vāc, katalogizē, saģlabā, restaurē un padara pieejamus izglītības, kultūras, pētniecības un citiem līdzīgiem nekomerciāliem mērķiem vienmēr atbilstoši autortiesībām un blakustiesībām;
3. Izraugoties iepriekš minētās atbilstīgās struktūras, kas neatkarīgi un profesionāli veiktu 2. punktā minētos uzdevumus saistībā ar sabiedrības interesēm, un nodrošinot, ka tām ir piešķirti vislabākie pieejamie finansiālie un tehniskie līdzekļi;
4. Mudinot izraudzītās struktūras, vienojoties vai noslēdzot līgumu ar tiesību turētājiem, paredzēt nosacījumus, saskaņā ar kuriem iesniegtos kinematogrāfiskos darbus var padarīt pieejamus sabiedrībai;
5. Apsverot valsts kino akadēmiju vai līdzīgu struktūru izveidi vai atbalstīšanu, lai jo īpaši veicinātu filmu mantojumu;
6. Pieņemot attiecīgus pasākumus, lai kinematogrāfiskos darbu vākšanā, katalogizēšanā, saģlabāšanā un restaurēšanā palielinātu digitālo un jauno tehnoloģiju izmantošanu;

Savākšana

7. Veicot sistemātisku to kinematogrāfisko darbu vākšanu, kuri veido daļu no valsts audiovizuālā mantojuma, tiesiski vai ar līgumu nosakot vismaz vienas šāda kinematogrāfiska darba augstas kvalitātes kopijas obligātu iesniegšanu izraudzītajām struktūrām. Nosakot

⁽¹⁾ OV L 167, 22.6.2001., 10. lpp.

iesniegšanas nosacījumus, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka:

- a) pārejas periodā tie attiecas uz tiem ražojumiem vai kopražojumiem, kas saņēmuši publisku finansējumu valsts vai reģionālā līmenī. Pēc šāda pārejas perioda beigām tiem cik vien praktiski iespējams būtu jāattiecas uz visiem ražojumiem, to skaitā tiem ražojumiem, kas nav saņēmuši publisku finansējumu;
- b) iesniegtie kinematogrāfiskie darbi ir labas tehniskās kvalitātes, lai atvieglotu saglabāšanu un reproducēšanu, un tiem attiecīgajā gadījumā standartizētā veidā ir pievienoti nepieciešamie metadati;
- c) darbu nodod tad, kad to padara pieejamu sabiedrībai, un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā divus gadus pēc tam;

Katalogizēšana un datubāzu izveidošana

8. Nosakot attiecīgus pasākumus (kuru īstenošanas gaitā varētu izstrādāt filmu ražošanas arhivēšanas kodeksu), lai veicinātu iesniegto kinematogrāfisko darbu katalogizēšanu un indeksēšanu, un veicināt tādu datu bāzu izveidi, kurās apkopo informāciju par filmām, izmantojot Eiropas un starptautiskus standartus;
9. Veicinot standartizāciju Eiropas līmenī un filmogrāfijas datu bāzu savstarpēju izmantojamību un sabiedrības piekļuvi tām, piemēram, ar interneta starpniecību, jo īpaši aktīvi iesaistoties izraudzītajām struktūrām;
10. Izpētot iespēju kopā ar attiecīgām organizācijām, jo īpaši Eiropas Padomi (*Eurimages* un Eiropas Audiovizuālo observatoriju), izveidot datu bāzu tīklu, kurā apkopo Eiropas audiovizuālo mantojumu;
11. Aicinot arhīvu iestādes piešķirt krājumiem vērtību, sistematizējot tos ES mēroga kolekcijās, piemēram, pēc tēmas, autora un laika posma;

Saglabāšana

12. Pieņemot tiesību aktus vai izmantot citas metodes atbilstīgi valstu pieredzei, lai nodrošinātu iesniegto kinematogrāfisko darbu saglabāšanu. Saglabāšanas pasākumiem vajadzētu ietvert jo īpaši:

- a) filmu reproducēšana uz jauniem informācijas nesējiem;
- b) to ierīču saglabāšana, kas ļauj demonstrēt kinematogrāfiskus darbus uz dažādiem nesējiem;

Atjaunošana

13. Ieviešot visus nepieciešamos pasākumus, lai saskaņā ar tiesību aktiem būtu atļauta iesniegto kinematogrāfisko darbu reproducēšana restaurācijas nolūkos, vienlaicīgi ļaujot tiesību turētājiem, visām ieinteresētajām pusēm savstarpēji vienojoties, gūt labumu no viņu darbu uzlabotā industriālā potenciāla, kas radies restaurācijas rezultātā;
14. Veicinot vecu filmu vai filmu ar augstu kultūras vai vēsturisko vērtību restaurācijas projektus;

Iesniegto kinematogrāfisko darbu pieejamība izglītības, kultūras, pētniecības vai citiem līdzīgiem nekomerciāliem mērķiem

15. Pieņemot vajadzīgos tiesību aktus vai administratīvos pasākumus, lai izraudzītās struktūras varētu iesniegtos kinematogrāfiskos darbus darīt pieejamus izglītības, kultūras, pētniecības vai citiem līdzīgiem nekomerciāliem mērķiem, vienmēr ievērojot autortiesības un blakustiesības;
16. Pieņemot pasākumus, lai nodrošinātu, ka cilvēkiem ar invaliditāti ir piekļuve iesniegtajiem kinematogrāfiskajiem darbiem, vienmēr ievērojot autortiesības un blakustiesības;

Profesionālā izglītība un zināšanas par plašsaziņas līdzekļiem

17. Veicinot profesionālo izglītību visās jomās, kas saistītas ar filmu mantojumu, lai sekmētu filmu mantojuma industriālā potenciāla pastiprinātu izmantošanu;
18. Veicināt filmu mantojuma izmantošanu Eiropas dimensijas stiprināšanā izglītībā un kultūru daudzveidības popularizēšanā;
19. Veicināt un sekmēt izglītību vizuālo plašsaziņas līdzekļu un filmu jomā, kā arī zināšanas par plašsaziņas līdzekļiem visos izglītības līmeņos, profesionālās izglītības programmās un Eiropas programmās;

20. Sekmēt ciešu, ar izglītības mērķiem saistītu sadarbību starp producentiem, izplatītājiem, raidorganizācijām un filmu institūtiem, ievērojot autortiesības un blakustiesības;

Uzglabāšana

21. Apsverot iespēju izveidot sistēmu, kādā brīvprātīgi iesniedz vai obligāti jāiesniedz:

- a) publicitātes materiālus un palīgmateriālus saistībā ar kinematogrāfiskiem darbiem, kas ir valsts audiovizuālā mantojuma sastāvdaļa;
- b) citu valstu kinematogrāfiskus darbus, kas ir valsts audiovizuālā mantojuma sastāvdaļa;
- c) kustīgu attēlu materiālu, kas nav kinematogrāfiski darbi;
- d) agrāku laiku kinematogrāfiskus darbus;

Sadarbība starp izraudzītajām struktūrām

22. Veicinot un sniedzot atbalstu izraudzītajām struktūrām informācijas apmaiņas nolūkā un koordinējot to darbību valstu un Eiropas mērogā, lai, piemēram:

- a) nodrošinātu vākšanas un saglabāšanas metožu saskaņotību un datu bāzu savstarpējo izmantojamību;
- b) veiktu arhīvu materiālu izplatīšanu, piemēram, DVD formātā, ar titriem pēc iespējas lielākā skaitā ES valodu, vienmēr ievērojot autortiesības un blakustiesības;
- c) apkopotu Eiropas filmotēku;
- d) izstrādātu vienotu elektroniskās informācijas apmaiņas standartu;
- e) izveidotu kopīgus pētniecības un izglītības projektus, sekmējot Eiropas kinomākslas skolu un muzeju tīklu attīstību;

Turpmākie pasākumi

23. Ik pēc diviem gadiem informējot Komisiju par darbībām, kas veiktas saistībā ar šo ieteikumu.

Strasbūrā, 2005. gada 16. novembrī.

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*
L. BORRELL FONTELLES

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
Bach of LUTTERWORTH